

دانستنی‌های مالیاتی (قسمت سیزدهم)

حقوق مودیان در نظام مالیاتی ایران

به گزارش رسانه مالیاتی ایران، در قانون مالیات‌های مستقیم، همانگونه که برای مودیان مالیاتی، برخی تکالیف و وظایف پیش‌بینی شده، حقوقی را نیز برای آنان در نظر گرفته است. برخی از این حقوق به صورت عام بوده مانند حق رعایت انصاف و عدالت، حق داشتن وکیل یا نماینده قانونی، حق رازداری یا عدم افشای اطلاعات مالیاتی و.....

برخی از حقوق نیز به صورت خاص در قانون مالیات‌ها برای مودیان در نظر گرفته شده است که در این قسمت از مجموعه دانستنی‌های مالیاتی به شرح این حقوق می‌پردازیم:

بر اساس تبصره ماده ۲۲۶ ق.م.م مودیان مالیاتی می‌توانند در صورتی که به نحوی از انحاء، در اظهارنامه یا ترازنامه یا حساب سود و زیان تسلیمی از نظر محاسبه اشتباهی کرده باشند با ارائه اسناد و مدارک لازم ظرف یک ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه، نسبت به رفع اشتباه اقدام نمایند.

به طور کلی فرایند اخذ مالیات دارای سه مرحله شناسایی منابع، رسیدگی به پرونده مالیاتی و وصول مالیات می‌باشد که در هر مرحله، حقوقی برای مودیان پیش‌بینی شده است. اولین مرحله از فرایند اخذ مالیات، صدور دعوت‌نامه ارائه اسناد و مدارک برای مؤدی و ابلاغ آن به وی یا نماینده قانونی برای ارائه هرگونه اسناد و مدارک مثبت جهت تشخیص درآمد مشمول مالیات و تعیین مالیات می‌باشد.

بر اساس ماده ۲۰۳ ق.م.م اوراق مالیاتی باید به شخص مؤدی یا نماینده قانونی و یا بستگان و مستخدمین وی ابلاغ گردد تا مؤدی نسبت به پرداخت مالیات و یا اعتراض به آن در مهلت قانونی اقدام نماید.

همچنین طبق ماده ۲۳۷ ق.م.م در صورت استعلام مؤدی از نحوه تشخیص مالیات، مأمور مالیاتی مکلف است جزئیات گزارشی را که مبنای صدور برگ تشخیص قرار گرفته به مؤدی اعلام نماید.

پس از ابلاغ برگ تشخیص به مؤدی، وی ۳۰ روز مهلت دارد تا نسبت به پرداخت مالیات و یا اعتراض به مالیات تعیین شده اقدام نماید.

بر اساس ماده ۲۳۸ ق.م.م در صورتی که مؤدی نسبت به مالیات تعیین شده در مهلت قانونی، معترض باشد می تواند شخصا یا وکیل تام الاختیار وی به اداره امور مالیاتی مراجعه و با ارائه اسناد و مدارک کتبا تقاضای رسیدگی مجدد نماید. مسئول مربوطه پس از بررسی اسناد و مدارک، می تواند مالیات تعیین شده را رد یا تعدیل نموده و یا اعتراض مؤدی را وارد ندانسته و پرونده را به هیات حل اختلاف مالیاتی ارجاع نماید.

در صورتی که مؤدی ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ برگ تشخیص مالیات، قبولی خود را نسبت به آن کتبا اعلام نماید و یا مالیات مورد مطالبه را پرداخت یا ترتیب پرداخت آن را بدهد و یا اختلاف موجود بین خود و اداره امور مالیاتی را رفع نماید، پرونده امر از لحاظ میزان درآمد مشمول مالیات مختومه تلقی می گردد و در مواردی که مؤدی ظرف ۳۰ روز کتبا اعتراض ننماید و یا در مهلت مقرر به اداره امور مالیاتی مراجعه نکند، درآمد تعیین شده در برگ تشخیص مالیات قطعی است. (ماده ۲۳۹ ق.م.م)

مؤدی مالیاتی می تواند در صورت پرداخت بدهی مالیات قطعی خود، درخواست مفاصا حساب مالیاتی کند. طبق ماده ۲۳۵ ق.م.م اداره امور مالیاتی مکلف است حداکثر ظرف مدت ۵ روز از تاریخ وصول تقاضای مؤدی، مفاصا حساب مالیاتی تهیه و به مؤدی تسلیم کند.

اما در صورت اعتراض مؤدی به مالیات تعیین شده و رفع نشدن اختلافش با اداره امور مالیاتی و یا در صورت ابلاغ قانونی، پرونده به هیات حل اختلاف مالیاتی ارجاع داده می شود.

وقت رسیدگی هیات حل اختلاف مالیاتی جهت حضور مؤدی یا نماینده قانونی وی، باید به آن ها ابلاغ شود. (ماده ۲۴۶ ق.م.م)

مؤدی مالیاتی می تواند یک نفر نماینده از اتاق بازرگانی و صنایع و معادن یا اتاق تعاون یا جامعه حسابداران رسمی یا مجامع حرفه ای یا تشکل های صنفی یا شورای شهر برای حضور در هیات حل اختلاف مالیاتی انتخاب نماید. (بند ۳ ماده ۲۴۴ ق.م.م)

پس از رسیدگی پرونده در هیات حل اختلاف مالیاتی و صدور رأی، مؤدی می تواند رأی صادره را قبول یا با پرداخت میزان مالیات مورد قبول ظرف مدت ۲۰ روز نسبت به مازاد مالیات کتبا اعتراض نماید که در این صورت پرونده به هیات حل اختلاف تجدیدنظر احاله خواهد شد. رأی صادره در

هیات تجدیدنظر قطعی و لازم‌الاجرا است ولی مؤدی در صورت اعتراض، می‌تواند به استناد ماده ۲۵۱ ق.م.م، ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ رأی، تقاضای رسیدگی مجدد در شورای عالی مالیاتی نماید.

طبق ماده ۲۵۱ مکرر، مؤدی می‌تواند در مورد مالیات‌های قطعی که در مرجع دیگری قابل طرح نباشد و ادعای غیرعادلانه بودن مالیات را به استناد مدارک و دلایل کافی داشته باشد، شکایت و تقاضای تجدیدنظر کند.

وزیر اقتصادی و دارایی می‌تواند پرونده را به هیاتی مرکب از سه نفر به انتخاب خود ارجاع نماید. رأی هیات با اکثریت آرا قطعی و لازم‌الاجرا می‌باشد.

همچنین طبق ماده ۲۴۲ ق.م.م مؤدی می‌تواند در صورت اضافه پرداخت مالیات درخواست استرداد نماید. اداره امور مالیاتی موظف است در هر مورد که به علت اشتباه در محاسبه، مالیات اضافی دریافت شده است و در مواردی که مالیات طبق مقررات این قانون قابل استرداد می‌باشد، وجه قابل استرداد را از محل وصولی جاری ظرف یک ماه به مؤدی پرداخت کند. در صورت تأخیر در استرداد، مؤدی مستحق دریافت خسارتی به نرخ ۱/۵٪ در ماه از تاریخ دریافت تا زمان استرداد می‌باشد. در صورتی که درخواست استرداد مؤدی از سوی اداره امور مالیاتی رد شود، مؤدی می‌تواند ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ اعلام اداره مالیاتی، از هیات حل اختلاف مالیاتی درخواست رسیدگی کند (۲۴۳ ق.م.م)

مؤدی مالیاتی در صورت پرداخت علی‌الحساب بابت مالیات عملکرد هر سال مالی، قبل از سررسید مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم، مستحق دریافت جایزه‌ای معادل یک درصد مبلغ پرداختی به ازای هرماه تا سررسید مقرر خواهد بود که از مالیات متعلق همان عملکرد کسر خواهد شد.

مودیانی که قادر به پرداخت بدهی مالیاتی خود اعم از اصل و جریمه به‌طور یک‌جا نیستند، می‌توانند درخواست تقسیط بدهی مالیاتی کنند. (ماده ۱۶۷ ق.م.م)

همچنین طبق ماده ۱۹۱ ق.م.م "تمام یا قسمتی از جرائم مالیاتی بنا به درخواست مؤدی با توجه به دلایل ابرازی مبنی بر خارج از اختیار بودن عدم انجام تکالیف مقرر و در نظر گرفتن سوابق مالیاتی و خوش‌حسابی مؤدی به تشخیص و موافقت سازمان امور مالیاتی قابل بخشوده شدن می‌باشد."